

OSMANLI DEVLETİ'NİN 1907-1908 YILINA AİT EĞİTİM İSTATİSTİĞİ

Nuri GÜÇTEKİN*

Bu çalışmada, Maarif-i Umumiye İstatistik Dairesince 28 Şubat 1325/13 Mart 1910 tarihine kadar elde edilebilen bilgiye dayanarak hazırlanan İstanbul vilâyâtı Mekâtib-i Umumiye'nin ve Taşra vilâyâtı Mekâtib-i Umumiye'nin 1323-1324/1907-1908 eğitim yılına ait istatistik cetvellerinin aktarımı verilmektedir.¹ Öncelikle bu dönemi okulların türü, personel sayısı, öğrenci sayısı, gelir ve giderleriyle beraber bu kadar ayrıntılı olarak ele alan resmi istatistik bilgileri bulunmamaktadır. Ayrıca II. Abdülhamit Dönemi eğitim politikasının sayısal sonuçlarını göstermesi ve II. Meşrutiyet'e devreden eğitimin sayısal manzarasını görmemize de imkân sağlamasından dolayı bu verileri daha da değerli kılmaktadır.²

* Dr., İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü.

e-mail: nuriguctekin@hotmail.com

¹ **BOA., MF.İST., 9/39** (1 R.ahir 1328/13 Mart 1910). Bu cetvellerin ilkinde İstanbul vilayeti dahilinde olan okullar ve eğitimle ilgili bilgiler verilmiştir. İkinci ve üçüncü cetvel ise Taşra vilayetleri hakkındadır. Burada verilen değerler tek tek vilayet olarak değil tüm Taşra vilayetlerinin genel toplamı olarak belirtilmiştir. Ayrıca sadece Taşra vilayetlerinde bulunan Yabancı ve Gayrimüslim Okulları'nın genel toplamı verilmiştir. Bu istatistiklerin en büyük eksiği de hangi vilayetlere ait olduğunun belirtilmemiş olması ile beraber İstanbul'daki Yabancı ve Gayrimüslim Okulları'nın sayısal verilerinin bulunmamasıdır.

² Mehmet Ö. Alkan, **Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Modernleşme Sürecinde Eğitim İstatistikleri 1839-1924/Education Statistics in Modernization from the Tanzimat to the Republic 1839-1924**, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2000. Bu çalışmada 1910/1326 mali yılında yayımlanan Devlet Yıllığı'nın içinde yer alan istatistik verilmiştir. Bu istatistikte 1323-1324 yılının mali ya da hicri yıl olduğu belirtilmemiştir. Bu nedenle 1905-1908 yılı eğitim istatistiği olarak verilmiştir. Bayram Kodaman, **Abdülhamit Devri Eğitim Sistemi**, İstanbul, Ötüken Yayınevi, 1980. **1327/1909 Devlet Salnamesi** verileri kullanılmıştır.

İstatistiğin Genel Özellikleri

İki farklı istatistik olarak hazırlanan cetvellerin ilkinde İstanbul vilâyâtı, ikincisinde Taşra vilâyâtı hakkında bilgiler verilmiştir. Öncelikle ruhsatlı³ olan okul sayıları belirtilmiştir. Okullar yatılı veya gündüzcü olmalarına göre iki kısma ayrılmıştır. Daha sonra okulların kız, erkek ve muhtelit (karma)⁴ olmak üzere toplam sayıları verilmiştir. Bu okullarda öğrenim gören öğrenci sayıları kız ve erkek olarak ayrılmış ve ayrıca genel toplamları belirtilmiştir. Üçüncü olarak, burada eğitim veren personelin öğretmen, idareci ve hademe olarak kadın ve erkek başlığı altında sayıları ve genel toplamları verilmiştir. Dördüncü olarak okullara ayrılan yıllık ödeneğin nerelere harcandığı belirtilmiştir. Öğretmen ve idarecilere verilen bir yıllık maaşın ne kadar olduğu, hademelere verilen ücretin ne kadar olduğu ve diğer masraflar olmak üzere okulların bir yıllık giderleri ayrıntılı olarak gösterilmiştir. Beşinci olarak okulların, yıllık gelirlerini nasıl karşıladıkları ele alınmış; Maarif Nezaretinden, Evkaf Nezaretinden ve öğrencilerden ders ücreti olarak alınan ücret ve diğer kaynaklardan olan gelirleri verilmiştir.⁵

İstanbul'da Eğitimin Sayısal Durumu

İstanbul'daki eğitim kurumlarına okul, öğretmen, öğrenci ve diğer personel dağılımı yönünden bakıldığında şöyle bir tablo ortaya

³ Bu cetvellerde olan tüm okullar resmi izin alınarak açılmış olanlardır. Bu dönemde ruhsatsız (yani resmi izin almadan eğitim faaliyetine devam etmekte olan) okul sayısı oldukça fazladır.

⁴ Muhtelit (karma) eğitimden günümüz anlamında kız ve erkek öğrencilerin aynı sınıfta beraberce aldıkları eğitim anlaşılmalıdır. Muhtelit (karma) eğitim, erkek ve kız öğrencilerin aynı kurumda farklı sınıflarda aldıkları eğitimi ifade etmektedir. Osmanlı Eğitim sisteminde günümüz anlamında kız ve erkek öğrencilerin aynı sınıfta ders gördükleri karma eğitim modeli uygulanmamıştır.

⁵ Cetvellerde geçen kelimelerin günümüzdeki karşılıkları da şöyledir. **Mekâtib:** Mektepler, okullar. **Şâkirdân:** Talebe, öğrenci. **Müstahdemin:** Çalışanlar. **Leyfî:** Yatılı olan, gececi okul. **Nehârî:** Yatılı olmayan, gündüzcü okul. **Mekâtib-i İbtidâiyye:** İlk mektepler, ilkokullar. **Mekâtib-i Rüşdiye:** Ortaokul. **Mekâtib-i İ'dâdiye:** Lise. **Mekâtib-i Âliye:** Yüksekokul. **Mekâtib-i Ecnebiyye:** Yabancı Okullar. **Zükûr:** Erkek. **İnâs:** Kız. **Muhtelit:** Kız erkek karışık. **Ricâl:** Erkekler. **Nisâ:** Kadınlar. **Heyet-i Tedrisiyye:** Öğretim Kadrosu. **Vâridât-ı seneviyye:** Yıllık gelir. **Tahsîsât-ı seneviyye:** Yıllık ayrılan ödenek (Yıllık gider). **Masârif-i müteferrika:** Çeşitli giderler. **Menba'-ı sâire:** Diğer kaynaklar. **Mekâtib-i Gayrimüslim:** Gayrimüslim Okulları. **Dârümuallimîn:** Erkek öğretmen okulu. **Dârümuallimât:** Kız öğretmen okulu. **Muhtelit:** Karma eğitim.

çıkılmaktadır. 274 resmi ibtidâiyye mektebinde 17.514 öğrenci ve 813 personel; 34 resmi rüşdiye mektebinde 6.514 öğrenci ve 561 personel bulunmaktadır. 11 resmi idadi mektebinde 4.950 öğrenci ve 1.113 personel vardır.

İstanbul'daki diğer 21 eğitim kurumunda, üniversite ve askeri okullarda dâhil olmak üzere 8.039 öğrenci ve 1.492 personel bulunmaktadır. Buna göre İstanbul'da toplam 340 resmi eğitim kurumunda 37.017 öğrenci olduğu ve 3.979 personelin eğitim verdiği görülmektedir.

İstanbul'daki özel ibtidâiyye mekteplerinin sayısı 2.087'dir. Öğrenci sayısı 84.292 ve personel sayısı 3.094'tür. Bu dönemde İstanbul'da Özel İslam Rüşdiye Mektebi sayısı 31'dir. 5.994 öğrenci ve 603 personeli vardır. Özel İslam İdadi Mektebi sayısı ise 5 olup, 686 öğrenci ve 116 personeli bulunmaktadır. Buna göre İstanbul'da toplam 36 Özel İslam Mektebi'nde 6.680 öğrenci ve 719 personel bulunmaktadır.

1907-1908 eğitim istatistik verilerine göre İstanbul'da 16'sı erkek, 1'i kız ve 3'ü muhtelit (karma) olmak üzere 20 yatılı okul vardır. Ayrıca 766'sı erkek, 99'u kız ve 1.579'u muhtelit (karma) eğitim veren 2.444 gündüzcü okul bulunmaktadır. Bu verilere göre İstanbul'da eğitim veren toplam mektep sayısı 2.464'tür. Bu yatılı okullarda erkek öğrenci sayısı 5.072 ve kız öğrenci sayısı 75'tir. Gündüzcü erkek öğrenci sayısı 83.478 ve kız öğrenci sayısı 39.364'tür. Böylece İstanbul'da toplam 127.989 öğrenci eğitim almaktadır. Bu kurumlarda çalışan erkek öğretmen sayısı 7.287 iken, kadın öğretmen sayısı ise 433'tür. Ayrıca 63'ü erkek ve 9'u kadın olmak üzere toplam 72 hademe bulunmaktadır. Böylece İstanbul'da eğitim kurumlarında görev yapan toplam personel sayısı 7.792'dir.

Bu mekteplere ait mali göstergeler incelendiğinde karşımıza şöyle bir tablo çıkmaktadır. İstanbul'da öğretmen ve idareye yıllık 25.489.719 kuruş, hademeye 64.800 kuruş ve diğer masraflara 7.065.551 kuruş olmak üzere 32.620.070 kuruş yıllık giderleri olduğu görülmektedir. Buna karşın 25.609.316 kuruşu Maarif Nezareti'nden, 546.174 kuruşu Evkaf Nezareti'nden, 3.877.770 kuruşu ders ücretinden ve 2.867.758 kuruşu da diğer kaynaklardan olmak üzere 32.901.018 kuruş gelirleri bulunmaktadır.

Taşra Vilayetlerinde Eğitimin Sayısal Durumu

Taşra vilayetlerine ait verilen istatistik cetvelinde Müslüman, gayrimüslim ve ecnebi eğitim kurumlarına ait olan veriler verilmiştir.⁶ Buna göre Taşra vilayetleri Müslüman eğitim kurumlarına okul, öğretmen, öğrenci ve diğer personel dağılımı yönünden bakıldığında şöyle bir tablo ortaya çıkmaktadır. 5.145 resmi ibtidâiyye mektebinde 206.520 öğrenci ve 6.446 personel; 160 resmi rüşdiye mektebinde 7.539 öğrenci ve 560 personel bulunmaktadır. 70 resmi idadi mektebinde 9.562 öğrenci ve 1.069 personel vardır. Buna göre Taşra vilayetlerinde toplam 5.375 resmi eğitim kurumunda 223.621 öğrenci olduğu ve 8.075 personelin eğitim verdiği görülmektedir.

Taşra vilayetleri özel ibtidâiyye mekteplerinin sayısı 2.087'dir. Öğrenci sayısı 84.292 ve personel sayısı 3.094'tür. Bu dönemde Taşra vilayetleri Özel İslam Rüşdiye Mektebi sayısı 16'dır. 3.020 öğrenci ve 172 personeli vardır. Özel İslam İdadi Mektebi sayısı ise 5 olup, 1.536 öğrenci ve 133 personeli bulunmaktadır. Buna göre Taşra vilayetlerinde toplam 21 Özel İslam Mektebi'nde 4.556 öğrenci ve 305 personel bulunmaktadır.

Taşra vilayetlerinde 25'i erkek ve 3'ü kız olmak üzere toplam 28 yatılı Müslüman Okulu vardır. Ayrıca 3.475'i erkek, 307'si kız ve 3.693'ü muhtelit (karma) eğitim veren 7.475 gündüzcü Müslüman Okulu bulunmaktadır. Bu verilere göre Taşra vilayetlerinde eğitim veren toplam Müslüman Mektebi sayısı 7.503'tür. Bu yatılı okullarda erkek öğrenci sayısı 2.466 ve kız öğrenci sayısı 4'tür. Gündüzcü erkek öğrenci sayısı 237.944 ve kız öğrenci sayısı 73.908'dir. Böylece Taşra vilayetleri Müslüman Okulları'nda toplam 314.322

⁶ 1 Eylül 1869 tarihli Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile Osmanlı Devleti'nde bulunan tüm okullar iki kısma ayrılmıştır. Birincisi yönetim ve idaresi devlete ait olan Mekâtib-i Umumiye, ikincisi ise yalnız denetimi devlete, kuruluşu ve idaresi de kişi veya bir cemaate ait olan Mekâtib-i Hususiye'dir. Mekâtib-i Umumiye yani resmi okullar, sıbyan (daha sonra iptidâi), rüşdiye, idadi, sultaniye ve yüksek okul olarak beş kısma ayrılacaktır. Mekâtib-i Hususiye yani özel okullar müslüman, gayrimüslim (azınlık ve cemaat) ve ecnebi (yabancı) devletler tarafından açılan okullar olmak üzere üç kısma ayrılacaktır. Bu oluşturulan yapı Osmanlı Devleti'nin yıkılışına kadar devam edecektir. Bakınız, Mahmud Cevad İbnü-Şeyh Nâfi: **Maarif-i Umumiye Nezareti Tarihçe-i Teşkilat ve İcraatı: XIX. Asır Maarif Tarihi**, Haz. Taceddin Kayaoğlu, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 2001, s.445. **BOA., Y.EE.**, 112/6, (24 C.ahir 1286/1 Eylül 1869).

öğrenci eğitim almaktadır. Bu kurumlarda çalışan erkek öğretmen sayısı 10.754 iken, kadın öğretmen sayısı ise 521'dir. Ayrıca 451'i erkek ve 52'si kadın olmak üzere toplam 503 hademe bulunmaktadır. Böylece Taşra vilayetleri Müslüman eğitim kurumlarında görev yapan toplam personel sayısı 11.758'dir.

Taşra vilayetleri Müslüman Okulları'nın öğretmen ve idareye yıllık 18.994.748 kuruş, hademeye 151.592 kuruş ve diğer masraflara 2.683.603 kuruş olmak üzere 21.829.903 kuruş yıllık giderleri olduğu görülmektedir. Buna karşın 11.497.166 kuruşu Maarif Nezareti'nden, 1.492.829 kuruşu Evkaf Nezareti'nden, 1.991.305 kuruşu ders ücretinden ve 6.821.072 kuruşu da diğer kaynaklardan olmak üzere 21.802.372 kuruş gelirleri bulunmaktadır.

Taşra vilayetlerinde ruhsatlı gayrimüslim okulların sayıları toplu olarak belirtilmiştir. Her cemaatin kaç okulu olduğu, öğrenci sayıları, personel sayısı, yıllık giderlerinin ne kadar olduğu, hangi gelirlerle bunları karşıladığı ayrıca verilmiştir. Taşra vilayetleri gayrimüslim eğitim kurumlarına okul, öğretmen, öğrenci ve diğer personel dağılımı yönünden bakıldığında şöyle bir tablo ortaya çıkmaktadır.

Rumlar tarafından açılmış okulların 1.589'u Mekâtib-i İbtidâiyeye, 193'ü Mekâtib-i Rüşdiye, 39'u Mekâtib-i İdadi, 1'i Darülmualimin ve 1'i Ruhban Mektebi olarak dağılım göstermektedir. Bu okulların 12'si yatılı erkek ve 5'i yatılı kızdır. Gündüzcü erkek okulu sayısı 871, gündüzcü kız okulu sayısı 234 ve muhtelit (karma) okul sayısı da 701 olmak üzere toplam Rum Okulu sayısı 1.823'tür. Öğrenci sayısı ise yatılı erkek okullarında 1.251 ve yatılı kız okullarında 398'dir. Gündüzcü okullarda 52.572 erkek ve 21.518 kız öğrenci olmak üzere toplam 75.739 öğrenci eğitim almaktadır. 3.757 personel eğitim hizmetinde bulunmaktadır. Yıllık giderleri 5.075.350 kuruş iken yıllık gelirleri 4.831.418 kuruştur.

Ermeniler tarafından açılmış okulların 378'i Mekâtib-i İbtidâiyeye, 60'ı Mekâtib-i Rüşdiye ve 15'i Mekâtib-i İdadi olarak dağılım göstermektedir. Bu okulların 4'ü yatılı erkektir. Gündüzcü erkek okulu sayısı 205, gündüzcü kız okulu sayısı 40 ve muhtelit (karma) okul sayısı da 204 olmak üzere toplam Ermeni Okulu sayısı 453'tür. Öğrenci sayısı ise yatılı erkek okullarında 311'dir. Gündüz-

cü okullarda 25.318 erkek ve 10.845 kız öğrenci olmak üzere toplam 36.474 öğrenci eğitim almaktadır. 1.493 personel eğitim hizmetinde bulunmaktadır. Yıllık giderleri 1.845.799 kuruş iken yıllık gelirleri 1.788.321 kuruştur.

Musevilerin açtığı okul sayısı 114'ü Mekâtib-i İbtidâiyye, 27'si Mekâtib-i Rüşdiyye ve 2'si Mekâtib-i İdadi ve 1'i Darümuallimin olmak üzere toplam Musevi Okulu sayısı 144'tür. Öğrenci sayısı ise yatılı erkek okullarında 120'dir. Gündüzcü okullarda 10.102 erkek ve 3.536 kız öğrenci olmak üzere toplam 13.758 öğrenci eğitim almaktadır. 569 personel eğitim hizmetinde bulunmaktadır. Yıllık giderleri 1.489.922 kuruş iken yıllık gelirleri 1.460.355 kuruştur.

Katoliklerin açtığı okul sayısı 90'dır. Bu okullarda 7.169 erkek ve 2.870 kız öğrenci olmak üzere toplam 10.039 öğrenci eğitim almaktadır. 297 personel eğitim hizmetinde bulunmaktadır. Yıllık giderleri 300.677 kuruş iken yıllık gelirleri 188.347 kuruştur. Protestanların açtığı okul sayısı 74'tür. Öğrenci sayısı ise 2.536 erkek ve 1.552 kız öğrenci olmak üzere toplam 4.088'dir. 150 personel eğitim hizmetinde bulunmaktadır. Yıllık giderleri 81.898 kuruş iken yıllık gelirleri 81.158 kuruştur.

Latinlerin açtığı okul sayısı 13'tür ve bu okulların 553 öğrencisi vardır. Süryani Kadim Okulu sayısı 31'dir ve bu okullarda 1.089 öğrenci eğitim görmektedir. Yıllık giderleri 2.640 kuruş iken yıllık gelirleri de 2.640 kuruştur. Süryani Okulu sayısı 21'dir ve 1.727 öğrencisi vardır. Yıllık giderleri 5.900 kuruş iken yıllık gelirleri de 5.900 kuruştur.

Kaldani Okulu sayısı 19'dur ve 1.389 öğrencisi bulunmaktadır. Yıllık giderleri 6.640 kuruş iken yıllık gelirleri de 6.640 kuruştur. Maruni Okulu sayısı 7'dir ve 604 öğrenci eğitim görmektedir. Yıllık giderleri 3500 kuruş iken yıllık gelirleri de 3.500 kuruştur. Nasturi Okulu sayısı 8'dir ve 222 öğrencisi vardır. Yıllık giderleri 12.200 kuruş iken yıllık gelirleri de 12.200 kuruştur.

Sırpın açtığı okul sayısı 54'tür. Bu okulların 1.641 öğrencisi ve 130 personeli bulunmaktadır. Yıllık giderleri 826.274 kuruş iken yıllık gelirleri 825.884 kuruştur. Bulgarların açtığı okul sayısı 196'dır. 15.181 öğrencisi ve 441 personeli vardır. Yıllık giderleri 1.473.955 kuruş iken yıllık gelirleri 1.503.470 kuruştur. Ulahların açtığı okul

sayısı 13'tür. 523 öğrencisi ve 53 personeli bulunmaktadır. Yıllık giderleri 271.489 kuruş iken yıllık gelirleri de 271.489 kuruştur.

Böylece on üç cemaat tarafından açılmış olan Gayrimüslim okulunun 26'sı yatılı erkek ve 8'i yatılı kızdır. Gündüzcü erkek okulu sayısı 1.360, gündüzcü kız okulu sayısı 341 ve muhtelit (karma) okul sayısı da 1.213 olmak üzere Osmanlı Devleti'nde toplam Gayrimüslim Okulu sayısı 2.948'dir. Öğrenci sayısı ise yatılı erkek okullarında 2.265 ve yatılı kız okullarında 670'tir. Gündüzcü okullarda 111.950 erkek ve 48.142 kız öğrenci olmak üzere toplam 163.027 öğrenci eğitim almaktadır. 6.958 personel eğitim hizmetinde bulunmaktadır. Bu okulların yıllık giderleri 11.406.024 kuruş iken yıllık gelirleri 10.981.340 kuruştur.

Taşra vilayetlerinde ruhsatlı Ecnebi devletler tarafından açılan okulların sayıları ise şöyledir: Romanya tarafından açılmış okul sayısı 1'dir. 97 öğrencisi ve 31 personeli bulunmaktadır. İngiltere tarafından açılmış olan okul sayısı 43'tür. Bu okullarda 2386 öğrenci eğitim görmektedir. 122 personeli vardır. Almanya tarafından açılmış olan okul sayısı 23'tür. Bu okullarda 2.331 öğrenci eğitim görmektedir. 91 personeli bulunmaktadır. Rusya tarafından açılmış olan okul sayısı 24'tür. Bu okullarda 4.075 öğrenci eğitim almaktadır. Onlara eğitim veren personel sayısı 132'dir. Fransa tarafından açılmış olan okul sayısı 88'dir. Bu okullarda 15.192 öğrenci eğitim görmektedir. 797 personeli bulunmaktadır. Amerika tarafından açılmış olan okul sayısı 78'dir. Bu okullarda 6.489 öğrenci eğitim görmektedir. 393 personeli vardır. Avusturya tarafından açılmış olan okul sayısı 10'dur. Bu okullarda 579 öğrenci eğitim almaktadır. 22 personeli bulunmaktadır. İtalya tarafından açılmış olan okul sayısı 30'dur. Bu okullarda 3.349 öğrenci eğitim almaktadır. Onlara eğitim veren personel sayısı 137'dir.

Böylece sekiz devlet tarafından açılmış olan Ecnebi okulların 35'i erkek, 33'ü kız ve 9'u muhtelit (karma) olmak üzere toplam 77'si yatılı olarak eğitim vermektedir. Bu okulların 93'ü erkek, 54'ü kız ve 73'ü muhtelit (karma) olmak üzere toplam 220'si gündüzcü olarak eğitim vermektedir. Böylece Osmanlı Devleti'nde toplam Ecnebi Okulu sayısı 297'dir. Öğrenci sayısı ise yatılı erkek okullarında 3.134 ve yatılı kız okullarında 5.564'tür. Gündüzcü okullarda 14.059 erkek ve 11.741 kız öğrenci olmak üzere toplam 34.498 öğrenci eği-

tim almaktadır. 1.725 personel eğitim hizmetinde bulunmaktadır. Yıllık giderleri 2.592.450 kuruş iken yıllık gelirleri 2.604.970 kuruştur.

Taşra vilayetleri toplamında 86'sı erkek, 44'ü kız ve 9'u muhtelit (karma) olmak üzere 139 yatılı okul vardır. Ayrıca 4.928'i erkek, 702'si kız ve 4.979'u muhtelit (karma) eğitim veren 10.609 gündüzcü okul bulunmaktadır. Bu verilere göre Taşra vilayetlerinde eğitim veren toplam mektep sayısı 10.748'dir. Bu yatılı okullarda erkek öğrenci sayısı 7.865 ve kız öğrenci sayısı 6.238'dir. Gündüzcü erkek öğrenci sayısı 363.953 ve kız öğrenci sayısı 133.791'dir. Böylece Taşra vilayetleri okullarında toplam 511.847 öğrenci eğitim almaktadır. Bu kurumlarda çalışan erkek öğretmen sayısı 17.025 iken, kadın öğretmen sayısı ise 2.665'dir. Ayrıca 677'si erkek ve 94'ü kadın olmak üzere toplam 771 hademe bulunmaktadır. Böylece Taşra vilayetleri eğitim kurumlarında görev yapan toplam personel sayısı 20.461'dir.

Taşra vilayetleri toplamında öğretmen ve idareye yıllık 30.029.714 kuruş, hademeye 235.391 kuruş ve diğer masraflara 5.562.312 kuruş olmak üzere 35.827.417 kuruş yıllık giderleri olduğu görülmektedir. Buna karşın 11.547.706 kuruşu Maarif Nezareti'nden, 1.673.660 kuruşu Evkaf Nezareti'nden, 5.576.160 kuruşu ders ücretinden ve 16.591.156 kuruşu da diğer kaynaklardan olmak üzere 35.388.682 kuruş gelirleri bulunmaktadır.

Sonuç olarak, İstanbul ve Taşra olmak üzere Osmanlı Devleti'nin 1907-1908 eğitim yılı giderleri öğretmen ve idareye 55.519.433 kuruş, hademeye 300.191 kuruş ve diğer masraflara 12.627.863 kuruş olmak üzere toplam 68.447.487 kuruştur. Bu giderlerin 37.157.022 kuruşu Maarif Nezareti'nden, 2.219.834 kuruşu Evkaf Nezareti'nden, 9.453.930 kuruşu ders ücretinden ve 19.458.912 kuruşu da diğer kaynaklardan karşılanmaktadır. Toplam gelir ise 68.289.698 kuruştur. 1907-1908 eğitim yılında verilen **bütçe açığı 157.789 kuruştur.**

1907-1908 eğitim yılında Osmanlı Devleti'nde İstanbul ve taşrada **13.212 mektepte 639.836 öğrenci** eğitim görmektedir. Osmanlı Devleti Taşra vilayetlerinde 2.948'i Gayrimüslim Mektebi ve 297'si ise Ecnebi Mektebi olmak üzere **3.245 Özel Gayrimüslim Okulu** bulunmaktadır. Bu Özel Gayrimüslim Okulu'nda 163.027'si

gayrimüslim ve 34.498'si ecnebi okullarında olmak üzere toplam **197.525 öğrenci** eğitim görmektedir. 6.958'i gayrimüslim okullarda ve 1.725'i ecnebi okullarında olmak üzere 8.683 personel bu okullarda eğitim vermektedir. Bu dönemde **9.967 Müslüman Okulu'nda 442.311 öğrenci ve 19.570 personel** bulunmaktadır. Bu veriler II. Abdülhamit Dönemi'nde müslüman çocukların gayrimüslim ve ecnebi okullarına gitmemesi için alınan her türlü önleme rağmen neredeyse ülkede eğitim gören **üç öğrenciden birinin** Özel Gayrimüslim Okulu'na gittiğini göstermektedir.

EKLER:

۱۰ سالہ معیاری ناریک و سہ ماہیہ معیارہ استادانہ تعلیمات
استادان و تدریسی طاقہ کی تعداد ۱۹۰۷-۱۹۰۸ء میں درج ذیل طور پر ہے

درجات	مستوفیوں کی تعداد	مستوفیوں کی تعداد	شاگردانہ		مکاتب		تعداد	تعداد	تعداد	تعداد	تعداد	تعداد
			مستوفیوں کی تعداد	مستوفیوں کی تعداد	مستوفیوں کی تعداد	مستوفیوں کی تعداد						
۱	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۲	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۳	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۴	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۵	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۶	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۷	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۸	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۹	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۱	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۲	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۳	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۴	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۵	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۶	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۷	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۸	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۹	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۲۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۲۱	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۲۲	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۲۳	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۲۴	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۲۵	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۲۶	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۲۷	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۲۸	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۲۹	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۳۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۳۱	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۳۲	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۳۳	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۳۴	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۳۵	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۳۶	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۳۷	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۳۸	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۳۹	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۴۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۴۱	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۴۲	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۴۳	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۴۴	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۴۵	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۴۶	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۴۷	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۴۸	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۴۹	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۵۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

Ek.1: BOA., MF.İST., 9/39 (1 R.ahir 1328/13 Mart 1910). I. Cetvel.

Osmanlı Devleti'nin 1907-1908 Yılına Ait Eğitim İstatistiği / Nuri GÜÇTEKİN

بشمور دوات بعدی

دستور

ردیف	مکان	نوع		مدرسه		مدرسه		مدرسه		مدرسه		مدرسه		مدرسه		مجموع
		تعداد	نوع	تعداد	نوع	تعداد	نوع	تعداد	نوع	تعداد	نوع	تعداد	نوع	تعداد	نوع	
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

EK.3: BOA., MF.İST., 9/39 (1 R.ahir 1328/13 Mart 1910). III. Cetvel.

28 Şubat 1325/13 Mart 1910 Tarihine Kadar İstihşâl Edilebilen Malûmata İstinâden Terfîb Olunan (Hazırlanan) İstanbul Vilâyâtı Mekâtib-i Umumiye'nin 1323-1324/1907-1908 Sene-i Derssiyesine Mahsus İstatistik Hülâsa Cetveli (Birinci Cetvel)

Türü	Mekâtib						Şâkirdân						Müstahdemin					
	Leyfî		Nehârî		Yekûn		Leyfî		Nehârî		Yekûn		Heyet-i Tedrîsiye ve İdare		Hademe		Yekûn	
	Zükûr	İnâs	Muhtelîl	Zükûr	İnâs	Muhtelîl	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Ricâl	Nisâ	Ricâl	Nisâ	Ricâl	Nisâ
Resmî Mekâtib-i İbtidâiyye	.	.	.	7	13	254	.	.	9.725	7.789	17.514	.	.	736	76	1	.	813
Hususi Mekâtib-i İbtidâiyye	.	.	.	713	70	1.304	.	.	56.838	27.454	84.292	.	.	2.954	121	15	4	3.094
Mekâtib-i Rüştîye	1	1	.	18	14	.	34	300	75	3.667	2.472	6.514	422	139	.	.	.	561
Hususi İnas Mekâtib-i Rüştîye
Hususi Mekâtib-i Rüştîye	1	.	2	7	2	19	31	32	.	4.844	1.118	5.994	487	65	47	4	603	
Mekâtib-i Rüştîye-i Askeriye	.	.	.	6	.	.	6	.	.	1.664	.	1.664	184	184
Resmî Mekâtib-i İdadî	5	.	.	6	.	.	11	2.074	.	2.876	.	4.950	1.112	.	.	1	.	1.113

Hususi Mektâb-i İdadi	2	.	1	.	.	1	.	73	.	533	80	686	105	11	.	116
Dârülmualimîn	.	.	.	1	.	1	.	.	.	199	.	199	40	.	.	40
Ziraat Mektebi	.	.	.	1	.	1	.	.	.	99	.	99	30	.	.	30
Harîr Darülfalimi
Mektebi Harbiye	1	1	983	983	396	.	.	396
Mektebi Mülkiye	.	.	.	1	.	1	.	.	.	512	.	512	58	.	.	58
Darülfünun Ulumu İlimiye Dinîye Şubesi	64	.	64	12	.	.	12
Darülfünun Edebiyat Şubesi	28	.	28	8	.	.	8
Darülfünun Ulumu Riyaziye ve Tıbbiye Şubesi	.	.	.	1	.	1	.	.	.	30	.	30	20	.	.	20
Darülfünun Hukuk Şubesi	263	.	263	33	.	.	33
Darülfünun Tıp Şubesi	.	.	.	1	.	1	.	.	.	938	.	938	127	.	.	127

Ticaret Mektebi	.	.	1	.	.	1	.	.	1	.	.	203	.	203	18	.	.	18
Sanayi Nefise Mektebi	.	.	1	.	.	1	.	.	1	.	.	184	.	184	18	.	.	18
Dârtımuallimât	.	.	1	.	.	1	.	.	1	.	451	.	451	9	21	.	.	30
Mektebi Fünun Bahriye	1	1	.	429	1	429	49	.	.	49
Bahriye Çarkçı Mektebi	1	1	.	828	1	828	97	.	.	97
Mühândishane Berri	1	1	.	275	1	275	161	.	.	161
Hendese-i Müllkiye	1	1	.	.	1
Mülkiye Baytar Mektebi	1	1	.	78	1	78	56	.	.	56
Muallimhane-i Nuvvab	.	.	1	.	.	1	.	.	1	.	110	.	110	26	.	.	.	26
Mektebi Tıbbiye-i Askeriye	1	1	.	.	1	.	701	.	701	129	.	.	.	129

Türü	Tahsîsât-ı Seneviyye				Vâridât-ı Seneviyye				
	Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare	Hademeye	Masârif-i Mütferrika	Yekün	Maârif Nezâretî'nden	Evkaf	Talebe Ücretinden	Menba'-ı Sâireden	Yekün
Resmî Mekâtib-i İhdîdai	1.009.245	1.560	64.242	1.075.047	92.243	122.337	753.954	106.515	1.075.047 ¹
Hususi Mekâtib-i İhdîdai	185.1707	960	41.933	1.894.600	12.000	400.797	447.926	1.272.273	2.132.996
Mekâtib-i Rüştiye	1.741.380	.	692.483	2.433.863	2.372.183	23.040	.	39.240	2.434.463
Hususi İnas Mekâtib-i Rüştiye
Hususi Mekâtib-i Rüştiye	737.002	62.280	225.673	1.024.955	.	.	966.696	35.575	1.002.271
Mekâtib-i Rüştiye-i Askeriye	788.040	.	10.272	798.312	798.312	.	.	.	798.312
Resmî Mekâtib-i İhdîdai	5.800.303	.	2.416.993	8.217.296	5.642.321	.	1.282.734	1.365.115	8.290.170

¹ 1.075.049 olması gereklidir.

Hususi Mekâtib-i İdadî	213.596	.	64.964	278.560	.	256.110	14.210	270.320
Dâriümuallimîn	272.004	.	172.320	444.324	444.324	.	.	444.324
Ziraat Mektebi	339.600	.	50.000	389.600	389.600	.	.	389.600
Harîr Darülfetâhî
Mektebi Harbiye	2.921.928	.	1.496.908	4.418.836	4.391.836	.	27.000	4.418.836
Mektebi Mülkiye	595.556	.	19.450	615.006	610.176	.	4.830	615.006
Darülfünun Ulumu İlimiye Diniye Şubesi
Darülfünun Edebiyat Şubesi	294.336	.	8.200	302.536	294.336	.	.	302.536
Darülfünun Ulumu Riyaziye ve Tıbbiye Şubesi	175.980	.	4.100	180.080	176.055	.	.	180.080
Darülfünun Hukuk Şubesi	266.595	.	1.687	268.282	210.857	.	.	268.282
Darülfünun Tıp Şubesi	584.880	.	112.354	697.234	600.534	.	.	697.234

Ticaret Mektebi	155.698	.	2.313	158.011	158.011	.	.	158.011
Sanayi Nefise Mektebi	208.140	.	13.078	221.218	217.218	.	4.000	221.218
Dâriümuallimât Mektebi Fünun Bahriye	114.060	.	1.260	115.320	115.320	.	.	115.320
Bahriye Çarkçı Mektebi								
Mühândishane Berri	958.601	.	1.276.750	2.235.351	2.235.351	.	.	2.235.351
Hendese-i Müllkiye								
Mülkiye Baytar Mektebi	288.139	.	343.471	631.610	631.610	.	.	631.610
Muallimhane-i Nuvvab	116.124	.	3.900	120.024	120.024	.	.	120.024
Mektebi Tıbbiye-i Askeriye	6.056.805	.	43.200	6.100.005	6.097.005	.	3.000	6.100.005

Türü	Mekâtib						Şâkirân						Müstahdemîn							
	Leyf			Nehâri			Yekün Ricâl		Leyf		Nehâri		Yekün		Heyet-i Tedrîsîye ve İdare		Hademe		Yekün	
	Zükür	İnâs	Muhtelîr	Zükür	İnâs	Muhtelîr	Nisâ	İnâs	Zükür	İnâs	Ricâl	Nisâ	Ricâl	Nisâ	Ricâl	Nisâ	Ricâl	Nisâ		
Dersaadet Yekünü	16	1	3	766	99	1.579	2.464	5.072	75	83.478	39.364	127.989	7.287	433	63	9	7.792			
İşra Yekünü	86	44	9	4.928	702	4.987 ²	10.756 ³	7.865	6.238	363.958 ⁴	133.791	511.852 ⁵	17.060 ⁶	2.673 ⁷	678 ⁸	94	20.505 ⁹			
Dersaadet ve İşra Yekünü Umumisi	102	45	12	5.694	801	6.566 ¹⁰	13.220 ¹¹	12.937	6.313	447.436 ¹²	173.155	639.841 ¹³	24.347 ¹⁴	3.106 ¹⁵	741 ¹⁶	103	28.297 ¹⁷			

² Aslında 4.979'dur.

³ 10.748 olması gereklidir.

⁴ 363.953 olmalıdır.

⁵ 511.847'dir.

⁶ 17.025 olmalıdır.

⁷ Aslında 2.665'dir.

⁸ 677 olması gerekir.

⁹ 20.461'dir.

¹⁰ 6.558 olmalıdır.

¹¹ Aslında 13.212'dir.

¹² 447.431 olması gerekir.

¹³ 639.836 olmalıdır.

¹⁴ Aslında 24.312'dir.

¹⁵ 3.098 olması gerekir.

¹⁶ Aslında 740'tir.

¹⁷ 28.253 olmalıdır.

Türü	Tahsât-ı Seneviyye				Vâridât-ı Seneviyye				Yekün
	Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare	Hademeye	Masârif-i Mifteterrika	Yekün	Maârif Nezâreti'nden	Evkaf	Talebe Ücretinden	Menba'-ı Sâireden	
Dersaadet Yekünü	25.489.719	64.800	7.065.551	32.620.070	25.609.316	546.174	3.877.770	2.867.756 ¹⁸	32.901.016¹⁹
Taşra Yekünü	30.029.714	235.391	5.562.312	35.827.417	11.547.706	1.673.660	5.576.160	16.591.156	35.388.682
Dersaadet ve Taşra Yekünü Umumisi	55.519.433	300.191	12.627.863	68.447.487	37.157.022	2.219.834	9.453.930	19.458.912 ²⁰	68.289.698²¹

¹⁸ 2.867.758 olması gereklidir.

¹⁹ 32.901.018 olmalıdır.

²⁰ Aslında 19.458.914'tür.

²¹ 68.289.700 olması gerekir.

28 Şubat 1325/13 Mart 1910 Tarihine Kadar İstihşâl Edilebilen Malûmata İstinâden Tertîb Olunan (Hazırlanan) Taşra Vilâyâtı Mekâtib-i Umumiye'nin 1323-1324/1907-1908 Sene-i Dersîyesine Mahsus İstatistik Hülâsa Cetveli (İkinci Cetvel)

Türü	Mekâtib						Şâkirdân						Müstahdemîn				
	Leyfî			Nehâri			Leyfî		Nehâri		Yekün		Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare		Hademe		Yekün
	Zükür	İnâs	Muhletit	Zükür	İnâs	Muhletit	Zükür	İnâs	Zükür	İnâs	Zükür	İnâs	Ricâl	Nisâ	Ricâl	Nisâ	
Resmî Mekâtib-i İhtidâiyye	.	.	.	2.554	203	2.388	5.145	.	.	162.859	43.661	206.520	5.909	307	195	35	6.446
Husûsî Mekâtib-i İhtidâiyye	.	.	.	713	70	1.304	2.087	.	.	56.838	27.454	84.292	2.954	121	15	4	3.094
Mekâtib-i Rüştiye	.	.	.	129	31	.	160	.	.	5.399	2.140	7.539	350	86	116	8	560
Husûsî İnâs Mekâtib-i Rüştiye	3	.	3	.	.	.	66	66	.	3	.	.	3
Husûsî Mekâtib-i Rüştiye	3	3	.	9	.	1	16	208	.	2.230	582	3.020	157	.	15	.	172
Mekâtib-i Rüştiye-i Askeriye	.	.	.	6	.	.	6	.	.	1.026	.	1.026	121	.	13	.	134

Resmi Mektâb-i İdadî	15	.	.	55	.	.	70	1.405	4	8.148	5	9.562	970	.	94	5	1.069
Hususi Mektâb-i İdadî	4	.	.	1	.	.	5	335	.	1.201	.	1.536	127	4	2	.	133
Dârülmualimîn	.	.	.	8	.	.	8	.	.	243	.	243	22	.	1	.	23
Ziraat Mektebi	1	1	61	.	.	.	61	32	.	.	.	32
Harîr Darülfalimi	1	1	20	.	.	.	20
Mektebi Harbiye	1	1	437	.	.	.	437	112	.	.	.	112
Mektebi Hukuk																	
Tıbbiye Mülkiye																	
Mektebi Sanayi																	
YEKÜN	25	3	.	3.475	307	3.693	7.503	2.466	4	237.944	73.908	314.322	10.754	521	451	52	11.778 ²²

²² Bu sütünün son dört kutusu boş bırakılmıştır. Bu kutular yandan ve yukarıdan toplanarak gereken 521, 451, 52 ve 11.758 sayılarıyla tamamlanmıştır.

Türü	Tahsât-ı Seneviyye				Vâridât-ı Seneviyye				
	Heyet-i Tedrisiyye ve İdare	Hademeye	Masârif-i Mülteferrika	Yekûn	Masârif Nezâretî'nden	Evkaf	Talebe Ücretinden	Menba'-ı Sâireden	Yekûn
Resmi Mektâb-ı İbtidâiyye	9.205.753	75.496	234.003	9.515.252	3.229.505	1.075.922	332.439	4.872.255	9.510.121
Hususi Mektâb-ı İbtidâiyye	1.851.707	960	41.933	1.894.600	12.000	400.797	447.926	1.272.273	2.132.996
Mektâb-ı Rüştiye	1.460.448	12.840	78.843	1.552.131	1.511.309	5.502	.	25.320	1.542.131
Hususi İnas Mektâb-ı Rüştiye	19.968	.	.	19.968	.	.	.	19.968	19968
Hususi Mektâb-ı Rüştiye	667.336	.	1.000	668.336	.	.	142.640	485.256	627.896
Mektâb-ı Rüştiye-i Askeriye	590.983	8.332	14.858	614.173	614.173	.	.	.	614.173
Resmi Mektâb-ı İdadî	4.397.253	51.684	1.842.492	6.291.429	5.729.041	10.608	531.000	21.000	6.291.649

Hususi Mektâb-i İdadi	450.600	2.280	435.036	887.916	15.000	.	537.300	125.000	677.300
Dâriülmualimîn	84.900	.	35.438	120.338	120.338	.	.	.	120.338
Ziraat Mektebi	255.000	.	.	255.000	255.000	.	.	.	255.000
Harîr Darüttalimi	10.800	.	.	10.800	10.800	.	.	.	10.800
Mektebi Harbiye									
Mektebi Hukuk									
Tıbbiye Mülkiye									
Mektebi Sanayi									
YEKÜN	18.994.748	151.592	2.683.603	21.829.943	11.497.166	1.492.829	1.911.305 ²³	6.821.072	21.802.372

²³ 1.991.305 olması gereklidir.

Türü	Mekâtib						Şakirdân						Müstahdemîn							
	Leyf			Nebârî			Yekûn		Leyf		Nebârî		Yekûn		Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare		Hademe		Yekûn	
	Zükür	İnâs	Muhtelit	Zükür	İnâs	Muhtelit	Zükür	İnâs	Zükür	İnâs	Zükür	İnâs	Zükür	İnâs	Ricâl	Nisâ	Ricâl	Nisâ	Zükür	İnâs
Rum Mekâtib-i İbtidâiyye	2	1	.	742	197	647	1.589	.	.	33.667	12.157	45.824	2.087	498	73	6	2.664			
Rum Mekâtib-i Rüşdiyye	1	2	.	110	31	49	193	143	117	14.651	7.537	22.448	543	182	22	6	753			
Rum Mekâtib-i İdadisi	7	2	.	19	6	5	39	921	281	4.254	1.824	7.280	292	31	.	.	323			
Rum Dâriümuallimîn	1	1	147	.	.	.	147	14	3	.	.	17			
Ruhban Mektebi	1	1	40	.	.	.	40				
Yekûn	12	5	.	871	234	701	1.823	1.251	398	52.572	21.518	75.739	2.936	714	95	12	3.757			

Türü	Tahsisât-i Seneviyye						Vâridât-i Seneviyye					
	Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare	Hademeye	Masârif-i Mütreferrika	Yekûn	Maârif Nezarati'nden	Evkaf	Talebe Ücretinden	Menba'-i Sâireden	Yekûn			
Rum Mekâtib-i İbtidâiyye	2.969.605	400	91.281	3.061.286	1.800	21.618	87.271	2.650.264	2.760.953			
Rum Mekâtib-i Rüşdiyye	1.144.670	31.315	69.630	1.245.615	12.980	49.600	96.115	1.123.320	1.282.015			
Rum Mekâtib-i İdadisi	428.722	400	339.327	768.449	.	.	658.220	130.230	788.450			
Rum Dâriümuallimîn												
Ruhban Mektebi												
Yekûn	4.542.997	32.115	500.238	5.075.350	14.780	71.218	841.606	3.903.814	4.831.418			

Türü	Mekâtib						Şâkirân						Müstahdemin				
	Leyfî			Nehârî			Yekûn	Leyfî	Nehârî			Yekûn	Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare		Hademe		Yekûn
	Zükûr	İnâs	Muhtelit	Zükûr	İnâs	Muhtelit			Zükûr	İnâs	Ricâl		Nisâ	Ricâl	Nisâ		
Ermeni Mekâtib-i İbtidâiyye	1	.	.	171	25	181	378	100	.	16.193	7.512	23.805	639	256	12	2	909
Ermeni Mekâtib-i Rüşdiyye	.	.	.	28	12	20	60	.	.	7.441	2.686	10.127	298	85	39	4	426
Ermeni Mekâtib-i İdadisi	3	.	.	6	3	3	15	211	.	1.815	723	2.749	125	12	17	4	158
Yekûn	4	.	.	205	40	202 ²⁴	457 ²⁵	311	.	25.318	10.845	36.474	1.087 ²⁶	361 ²⁷	68	10	1.526 ²⁸

Türü	Tahsîsât-ı Seneviyye				Vâridât-ı Seneviyye				
	Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare	Hademe	Masârif-i Mütteferrika	Yekûn	Maârif Nezâretî'nden	Evkaf	Talebe Ücretinden	Menba'-ı Sâirenden	Yekûn
Ermeni Mekâtib-i İbtidâiyye	768.228	10.540	92.720	871.488	3.300	5.120	240.646	576.544	825.608 ²⁹
Ermeni Mekâtib-i Rüşdiyye	626.285	4.750	49.732	680.767	15.780	800	120.526	535.961	673.067
Ermeni Mekâtib-i İdadisi	204.044	4.500	85.000	293.544	2.400	.	177.544	109.700	289.644
Yekûn	1.598.557	19.790	227.452	1.845.799	21.480	5.920	538.716	1.222.203 ³⁰	1.788.319 ³¹

²⁴ Aslında 204'tür.

²⁵ 453 olmalıdır.

²⁶ Aslında 1.062'dir.

²⁷ 353 olması gereklidir.

²⁸ Aslında 1.493'tür.

²⁹ 825.610 olmalıdır.

³⁰ 1.222.205 olması gereklidir.

³¹ Aslında 1.788.321'dir.

Türü	Mekâtib						Şâkirân				Müstahdemîn					
	Leyfî		Nehârif		Yekûn		Leyfî		Nehârif		Yekûn		Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare		Yekûn	
	Zükûr	İnâs	Muhtelif	Zükûr	İnâs	Muhtelif	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Ricâl	Nisâ	Ricâl	Nisâ
Musevî Mekâtib-i İhtidâiyye	.	.	.	77	7.123	1.933	9.056	275	71	18	4	368
Musevî Mekâtib-i Rüşdiyye	2	.	.	16	8	1	120	.	2.343	1.603	4.066	89	68	.	.	157
Musevî Mekâtib-i İdadîsi	.	.	.	2	625	.	625	38	.	.	.	38
Musevî Dâriümuallimîn	.	.	.	1	11	.	81	6	.	.	.	6
Yekûn	2	.	.	96	20	26	120	.	10.102	3.536	13.758	408	139	18	4	569

Türü	Tahsisât-ı Seneviyye				Vâridât-ı Seneviyye				
	Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare	Hademeye	Masârif-i Müteferrika	Yekûn	Maârif Nezâreti'nden	Evkaf	Talebe Ücretinden	Menba'-ı Sâireden	Yekûn
Musevî Mekâtib-i İhtidâiyye	617.833	12.294	143.910	774.037	4.200	.	285.678	375.342	665.220
Musevî Mekâtib-i Rüşdiyye	322.080	.	167.050	489.130	1.800	.	348.965	220.260	571.025
Musevî Mekâtib-i İdadîsi	171.000	.	37.255	208.255	.	.	126.500	77.310	203.810
Musevî Dâriümuallimîn	10.500	.	8.000	18.500	1.800	.	.	18500	20.300
Yekûn	1.121.413	12.294	356.215	1.489.922	7.800	.	761.143	691.412	1.460.355

³² 114 olması gerekir.

³³ Aslında 144'tür.

Osmanlı Devleti'nin 1907-1908 Yılına Ait Eğitim İstatistiği / Nuri GÜÇTEKİN

152

Türü	Mekâtib						Şâkirdân				Müstahdemîn						
	Leyfî		Nehârif		Yekûn		Leyfî		Nehârif		Yekûn		Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare		Yekûn		
	Zükûr	İnâs	Muhtelit	Zükûr	İnâs	Muhtelit	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Ricâl	Nisâ	Ricâl	Nisâ	
Katolik Mekâtib-i İhtidâiyye	.	.	.	20	8	2	30	.	.	1.287	635	1.922	52	20	.	.	72
Katolik Mekâtib-i Rişdiyye	.	.	.	40	10	8	58	.	.	5.760	2.235	7.995	164	55	.	.	219
Katolik Mekâtib-i İdadisi	1	.	.	1	.	.	2	12	.	110	.	127 ³⁴	6	.	.	.	6
Yekûn	1	.	.	61	18	10	90	12	.	7.162 ³⁵	2.870	10.044 ³⁶	222	75	.	.	297

Türü	Tahsisât-ı Seneviyye				Vâridât-ı Seneviyye			
	Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare	Hademeye	Masârif-i Müteferrika	Yekûn	Maârif Nezâreti'nden	Evkaf	Taabe Ücretinden	Yekûn
Katolik Mekâtib-i İhtidâiyye	78.684	.	10.500	89.184	.	.	400	18.184
Katolik Mekâtib-i Rişdiyye	161.493	.	12.000	173.493	2.160	.	29.702	132.163
Katolik Mekâtib-i İdadisi	35.000	.	3.000	38.000	.	.	1.000	38.000
Yekûn	275.177	.	25.500	300.677	2.160	.	31.102	188.347

³⁴ 122 olması gereklidir.

³⁵ Aslında 7.157 olmalıdır.

³⁶ 10.039 olması gerekir.

Türü	Mekâtib						Şâkirân						Müstahdemîn							
	Leyf			Nehârî			Yekün		Leyf		Nehârî		Yekün		Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare		Hademe		Yekün	
	Zükür	İnâs	Muhtelit	Zükür	İnâs	Muhtelit	Zükür	İnâs	Zükür	İnâs	Zükür	İnâs	Zükür	İnâs	Ricâl	Nisâ	Ricâl	Nisâ	Zükür	İnâs
Protestan Mekâtib-i İhtidâiyye	.	1	.	29	11	19	60	.	29	1.595	1.074	2.698	61	39	100	.
Protestan Mekâtib-i Rüşdiyye	.	.	.	8	3	2	13	.	.	721	299	1.020	21	13	34	.
Protestan Mekâtib-i İdadisi	.	.	.	1	.	.	1	.	.	220	150	370	8	8	16	.
Yekün	.	1	.	38	14	21	74	.	29	2.536	1.523	4.088	90	60	150	.

Türü	Tahsisât-i Seneviyye				Vâridât-ı Seneviyye				
	Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare	Hademeye	Masârif-i Mütteferrika	Yekün	Maârif Nezâretî'nden	Evkaf	Talebe Ücretinden	Menba'-ı Sâireden	Yekün
Protestan Mekâtib-i İhtidâiyye	31.500	.	2.450	33.950	.	.	7.320	26.630	33.950
Protestan Mekâtib-i Rüşdiyye	34.500	.	4.500	39.000	.	.	.	28.500	28.500
Protestan Mekâtib-i İdadisi	15.898	.	2.810	18.708	.	.	13.368	5.340	18.708
Yekün	81.898	.	9.760	91.658	.	.	20.688	60.470	81.588

Türü	Mekâtib						Şâkirân				Müstahdemîn						
	Leyfî		Nehârî		Yekûn		Leyfî		Nehârî		Yekûn		Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare		Hademe		Yekûn
	Zükûr	İnâs	Muhtelit	Zükûr	İnâs	Muhtelit	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Ricâl	Nisâ	Ricâl	Nisâ	
*Latin Mekâtib-i İbtidâiyye	.	.	.	7	6	.	.	.	283	270	553
**Süryani Kadim Mekâtib-i İbtidâiyye	.	.	.	8	1	.	.	.	230	60	290	4	4
**Süryani Kadim Mekâtib-i Rüştiyesi	.	.	.	23	.	1	.	.	773	26	799
Yekûn	.	.	.	31	1	1	.	.	1.003	86	1.089	4	4

Türü	Tahsîsât-ı Seneviyye				Vâridât-ı Seneviyye				
	Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare	Hademeye	Masârif-i Mîttferrika	Yekûn	Maârif Nezâretî'nden	Evkaf	Talebe Ücretinden	Menba'-ı Sâireden	Yekûn
*Latin Mekâtib-i İbtidâiyye
**Süryani Kadim Mekâtib-i İbtidâiyye
**Süryani Kadim Mekâtib-i Rüştiyesi	2.640	.	.	2.640	1.440	.	.	1.200	2.640
Yekûn	2.640	.	.	2.640	1.440	.	.	1.200	2.640

Türü	Mekâtib						Şâkirân						Müstahdemîn														
	Leyf			Nebârî			Yekün			Leyf			Nebârî			Yekün			Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare			Hademe			Yekün		
	Zükür	İnâs	Muhtelit	Zükür	İnâs	Muhtelit	Zükür	İnâs	Muhtelit	Zükür	İnâs	Muhtelit	Zükür	İnâs	Muhtelit	Zükür	İnâs	Muhtelit	Zükür	İnâs	Muhtelit	Zükür	İnâs	Muhtelit	Zükür	İnâs	Muhtelit
	Yekün			Yekün			Yekün			Yekün			Yekün			Yekün			Yekün			Yekün					
*Şiryani Mekâtib-i İbtidâiyye	.	.	.	13	6	2	13	6	2	21	.	.	.	830	797	1.727	11	1	12	
**Ka İdani Mekâtib-i İbtidâiyye	.	.	.	13	.	3	13	.	3	16	.	.	.	751	443	1.194	1	1	
**Ka İdani Mekâtib-i İbtidâiyye	.	.	.	1	.	.	1	.	.	1	.	.	.	140	.	140	2	2	
**Ka İdani Mekâtib-i İbtidâiyye	1	.	.	1	.	.	1	.	.	2	.	.	.	40	.	55	8	8	
Yekün	1	.	.	15	.	3	15	.	3	19	.	.	.	931	443	1.389	11	11	

Türü	Tahsisât-ı Seneviyye						Vâridât-ı Seneviyye																				
	Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare			Hademeye			Masârif-i Müteferrika			Yekün			Maârif Nezâreti'nden			Evkaf			Talebe Ücretinden			Menba'-ı Sâireden			Yekün		
*Şiryani Mekâtib-i İbtidâiyye	4.800			.			1.100			5.900			.			.			.			5.900			5.900		
**Ka İdani Mekâtib-i İbtidâiyye	2.640			.			.			2.640			1.440			.			.			1.200			2.640		
**Ka İdani Mekâtib-i İbtidâiyye	3.600			400			.			4.000			.			.			.			4.000			4.000		
Yekün	6.240			400			.			6.640			1.440			.			.			5.200			6.640		

İkinci Cetvelin Mâba'dı (Sonu) (Üçüncü Cetvel)

Türü	Mekâtib						Şâkirân						Müstahdemîn				
	Leyfî			Nehâfî			Yekûn	Leyfî	Nehâfî			Yekûn	Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare		Hademe	Yekûn	
	Zükûr	İnâs	Muhtelit	Zükûr	İnâs	Muhtelit			Zükûr	İnâs	Zükûr		İnâs	Ricâl		Nisâ	Ricâl
Marunî Mekâtib-i İbtidâiyye	1	.	.	5	.	.	6	25	.	359	.	384	13	.	.	.	13
Marunî Mekâtib-i İdadisi	1	1	200	.	20	.	220	20	.	.	.	20
Yekûn	2	.	.	5	.	.	7	225	.	379	.	604	33	.	.	.	33

Türü	Tahsisât-i Seneviyye				Vâridât-i Seneviyye				
	Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare	Hademeye	Masârif-i Mülteferrika	Yekûn	Maârif Nezâreti'nden	Evkaf	Talebe Ücretinden	Menba'-i Sâireden	Yekûn
Marunî Mekâtib-i İbtidâiyye	3.000	.	500	3.500	3.500
Marunî Mekâtib-i İdadisi	3.000	.	500	3.500	3.500
Yekûn	3.000	.	500	3.500	3.500

Türü	Mekâtib						Şâkirân						Müstahdemîn					
	Leyfî			Nehârî			Yekûn	Leyfî		Nehârî		Yekûn	Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare		Hademe		Yekûn	
	Zükür	İnâs	Muhtelit	Zükür	İnâs	Muhtelit		Zükür	İnâs	Zükür	İnâs		Ricâl	Nisâ	Ricâl	Nisâ		
*Nasturî Mekâtib-i İhtidâiyye	8	87	222	8	.	.	.	8	
**Sırb Mekâtib-i İhtidâiyye	1	.	1	.	49	51	28	940	401	401	401	1.369	57	24	.	.	81	
**Sırb Mekâtib-i Rişdiyyesi	1	.	.	1	.	2	57	66	5	2	2	130	12	10	.	.	22	
**Sırb Mekâtib-i İdadisi	1	1	120	.	22	.	.	142	27	.	.	.	27	
Yekûn	2	1	.	1	1	54	177	94	967	403	403	1.641	96	34	.	.	130	

Türü	Tahsisât-ı Seneviyye				Vâridât-ı Seneviyye				
	Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare	Hademeye	Masârif-i Müteferrika	Yekûn	Maârif Nezâreti'nden	Evkaf	Ta'abe Ücretinden	Menba'-ı Sâireden	Yekûn
*Nasturî Mekâtib-i İhtidâiyye	11.100	.	1.120	12.220	.	.	.	12.220	12.220
**Sırb Mekâtib-i İhtidâiyye	155.986	.	38.708	194.694	.	20.578	22.326	151.490	194.394
**Sırb Mekâtib-i Rişdiyyesi	116.746	.	181.434	298.180	.	.	77.074	221.016	298.090
**Sırb Mekâtib-i İdadisi	113.400	.	220.000	333.400	.	.	100.000	233.400	333.400
Yekûn	386.132	.	440.142	826.274	.	20.578	199.400	605.906	825.884

Türü	Mekâtib						Şâkirân						Müstahtemîn											
	Leyfî			Nebâî			Yekûn			Leyfî			Nebâî			Yekûn			Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare			Yekûn		
	Zükûr	İnâs	Muhtelit	Zükûr	İnâs	Muhtelit	Zükûr	İnâs	Muhtelit	Zükûr	İnâs	Muhtelit	Zükûr	İnâs	Muhtelit	Zükûr	İnâs	Muhtelit	Zükûr	İnâs	Muhtelit	Zükûr	İnâs	Muhtelit
Bulgar Mekâtib-i İbtidâiyye	.	.	.	13	.	169	182	.	.	.	8.132	4.644	12.776	174	118	.	.	.	292
Bulgar Mekâtib-i Rüşdiyyesi	.	.	.	2	1	9	12	.	.	.	1.264	725	1.989	41	20	1	.	.	62
Bulgar Mekâtib-i İdadisi	1	1	2	109	149	79	79	79	416	75	12	.	.	.	87
Yekûn	1	1	.	15	1	178	196	109	149	9.475	5.448	15.181	290	150	1	.	.	441	

Türü	Tahsisât-i Seneviyye						Vâridât-ı Seneviyye					
	Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare	Hademeye	Masârif-i Mütteferrika	Yekûn	Maârif Nezâretî'nden	Evkaf	Yekûn	Maârif Nezâretî'nden	Evkaf	Talebe Ücretinden	Menba'-ı Sâireden	Yekûn
Bulgar Mekâtib-i İbtidâiyye	435.780	.	15.720	451.500	.	83.115	451.500	.	83.115	102.300	318.800	504.215
Bulgar Mekâtib-i Rüşdiyyesi	110.480	.	9.775	120.255	1.440	.	120.255	1.440	.	.	95.615	97.055
Bulgar Mekâtib-i İdadisi	462.200	.	440.000	902.200	.	.	902.200	.	190.000	712.200	902.200	902.200
Yekûn	1.008.460	.	465.495	1.473.955	1.440	.	1.473.955	1.440	83.115	292.300	1.126.615	1.503.470

Türü	Mekâtib						Şâkirân						Müstahdemîn				
	Leyfî			Nehârî			Yekûn	Leyfî		Nehârî		Yekûn	Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare		Hademe		Yekûn
	Zükûr	İnâs	Muhtelit	Zükûr	İnâs	Muhtelit		Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs		Ricâl	Nisâ	Ricâl	Nisâ	
Ulâh Mekâtib-i İbrâhiyye	.	.	.	2	.	10	12	.	.	262	216	478	28	11	.	1	40
Ulâh Mekâtib-i Rüşdiyyesi	1	1	45	.	.	.	45	13	.	.	.	13
Mekâtib-i Gayrimüslim Yekûn	26	8	.	2	1.360	341	2.956 ³⁸	2.265	670	111.955 ³⁹	48.142	163.032 ⁴⁰	5.247 ⁴¹	1.545 ⁴²	182	27	7.001 ⁴³

Türü	Tahsîsât-ı Seneviyye				Vâridât-ı Seneviyye				
	Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare	Hademeye	Masârif-i Mifteterrîka	Yekûn	Maârif Nezâreti'nden	Evkaf	Talebe Ücretinden	Menba'-ı Sâireden	Yekûn
Ulâh Mekâtib-i İbrâhiyye	93.299	.	14.690	107.979	.	.	.	107.989	107.989
Ulâh Mekâtib-i Rüşdiyyesi	144.500	.	19.000	163.500	.	.	.	163.500	163.500
Yekûn	237.799	.	33.690	271.489	.	.	.	271.489	271.489
Mekâtib-i Gayrimüslim Yekûn	9.280.213	64.599	2.061.212	11.406.024	50.540	180.831	2.684.955	8.065.014	10.981.340

³⁷ Aslında 1.213 olmalıdır.

³⁸ 2.948'dir.

³⁹ 111.950 olması gereklidir.

⁴⁰ Aslında 163.027 olmalıdır.

⁴¹ 5.212'dir.

⁴² Aslında 1.537 olması gereklidir.

⁴³ 6.958 olmalıdır.

Türü	Mekâttib						Şâkirân						Müstahdemin					
	Leyfî			Nehârî			Yekûn	Leyfî	Nehârî			Yekûn	Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare			Yekûn		
	Zükûr	İnâs	Muhtelîl	Zükûr	İnâs	Muhtelîl			Zükûr	İnâs	Muhtelîl		Ricâl	Nisâ	Nisâ			
*Romanya Mekâttib-i İbtidâiyye	1	1	97	.	.	.	97	31	.	.	31		
**İngiltere Mekâttib-i İbtidâiyye	.	.	1	13	7	11	32	27	93	782	644	1.546	49	30	.	79		
**İngiltere Mekâttib-i İbtidâiyye	1	1	.	4	3	1	10	25	85	285	330	725	17	16	1	34		
**İngiltere Mekâttib-i İdadisi	.	1	1	.	82	.	33	115	2	7	.	9		
Yekûn	1	2	1	17	10	12	43	52	260	1.067	1.007	2.386	68	53	1	122		

Türü	Tahsisât-i Seneviyye				Vâridât-i Seneviyye				
	Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare	Hademeye	Masârif-i Mütreferrika	Yekûn	Maârif Nezâretî'nden	Evkaf	Talebe Ücretinden	Menba'-i Sâireden	Yekûn
*Romanya Mekâttib-i İbtidâiyye	225.015	.	76.125	301.140	.	.	.	301.140	301.140
**İngiltere Mekâttib-i İbtidâiyye	3.000	.	.	3.000	.	.	.	3.000	3.000
**İngiltere Mekâttib-i İbtidâiyye	15.840	960	700	17.500	.	.	.	17.500	17.500
**İngiltere Mekâttib-i İdadisi	18.840	960	700	20.500	.	.	.	20.500	20.500

Türü	Mekâtib						Şâkirân				Müstahdemin					
	Leyfî		Nehârif		Yekün		Leyfî		Nehârif		Yekün		Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare		Yekün	
	Zükûr	İnâs	Muhtelit	Zükûr	İnâs	Muhtelit	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Ricâl	Nisâ	Ricâl	Nisâ
Rus Mekâtib-i İbtidâiyye	.	.	.	4	.	16	.	.	1.595	1.505	3.100	62	35	.	.	97
Rus Mekâtib-i Rüşdiyyesi	.	.	.	1	.	2	.	.	235	370	605	14	6	.	.	20
Rus Mekâtib-i İdadisi	.	.	1	.	.	.	62	260	32	16	370	.	15	.	.	15
Yekün	.	.	1	5	.	18	62	260	1.862	1.891	4.075	76	56	.	.	132

Osmanlı Devleti'nin 1907-1908 Yılına Ait Eğitim İstatistiği / Nuri GÜÇTEKİN

164

Türü	Mekâtib						Şâkirdân						Müstahdemîn							
	Leyfî			Nehârî			Yekûn		Leyfî		Nehârî		Yekûn		Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare		Hademe		Yekûn	
	Zükûr	İnâs	Muhtelîl	Zükûr	İnâs	Muhtelîl	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Ricâl	Nisâ	Ricâl	Nisâ	Zükûr	İnâs
Amerika Mekâtib-i İbtidâiyye	2	1	2	12	6	21	44	11	19	1.360	937	2.327	51	27	1	.	.	.	79	.
Amerika Mekâtib-i Rüşdiyyesi	2	1	.	2	2	2	9	68	29	227	191	515	21	12	2	1	.	.	36	.
Amerika Mekâtib-i İdadisi	10	9	1	2	2	.	24	1.441	1.052	738	405	3.636	157	89	20	8	.	.	274	.
Amerika Mekâtib-i Âliye	.	.	.	1	.	.	1	11	.	.	.	11	4	4	.
Yekûn	14	11	3	17	10	23	78	1.531	1.100	2.325	1.533	6.489	233	128	23	9	.	.	393	.

Türü	Tahsîsât-ı Seneviyye				Vâridât-ı Seneviyye				
	Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare	Hademeye	Masârif-i Müteferrika	Yekûn	Maârif Nezâretî'nden	Evkaf	Talebe Ücretinden	Menba'-ı Sâireden	Yekûn
Amerika Mekâtib-i İbtidâiyye	11.560	360	.	11.920	.	.	.	11.920	11.920
Amerika Mekâtib-i Rüşdiyyesi	75.060	3.760	71.422	149.242 ⁴⁴	.	.	7700	141.442	149.142
Amerika Mekâtib-i İdadisi	283.703	7.920	233.000	524.623	.	.	195.000	329.623	524.623
Amerika Mekâtib-i Âliye	370.323	11.040	304.422	685.785 ⁴⁵	.	.	202.700	482.985	685.685

⁴⁴ 150.242 olmalıdır.

⁴⁵ Aslında 686.785 olması gerekir.

Türü	Mekââtüb						Şâkirân						Müstahdemîn							
	Leyfî			Nehârî			Yekûn		Leyfî		Nehârî		Yekûn		Heyet-i Tedrîsîye ve İdare		Hademe		Yekûn	
	Zükûr	İnâs	Muhtelit	Zükûr	İnâs	Muhtelit	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Ricâl	Nisâ	Ricâl	Nisâ	Ricâl	Nisâ
Avusturya Mekââtüb-i İbtidâîyye	1	2	.	1	5	.	9	22	60	59	188	329	2	19	.	1	22			
Avusturya Mekââtüb-i İdadîsî	.	.	.	1	.	.	1	.	.	250	.	250								
Yekûn	1	2	.	2	5	.	10	22	60	309	188	579	2	19	.	1	22			

Türü	Mekâtib						Şâkirân				Müstahtemin				
	Leyf			Nebâri			Yekün	Leyf	Nebâri	Yekün	Heyet-i Tedrisiye ve İdare		Hademe		Yekün
	Zükür	İnâs	Muhtelit	Zükür	İnâs	Muhtelit					Ricâl	Nisâ	Ricâl	Nisâ	
İtalya Mekâtib-i İhtidâiyye	.	.	.	10	9	3	22	.	1.104	220 ⁴⁶	2.563	51	40	.	91
İtalya Mekâtib-i Rüşdiyyesi	.	.	.	6	1	.	7	.	464	220	684	28	5	.	33
İtalya Mekâtib-i İdadisi	.	.	.	1	.	.	1	.	102	.	102	13	.	.	13
Yekün	.	.	.	17	10	3	30	.	1.670	1.679	3.349	92	45	.	137

Türü	Tahsât-ı Seneviyye				Vâridât-ı Seneviyye				
	Heyet-i Tedrisiye ve İdare	Hademeye	Masârif-i Mifterrika	Yekün	Evkaf	Maârif Nezâreti'nden	Talebe Ücretinden	Menba'-'ı Sâireden	Yekün
İtalya Mekâtib-i İhtidâiyye	319.495	.	87.950	407.445	.	.	43.100	417.745	460.845
İtalya Mekâtib-i Rüşdiyyesi	123.380	.	9.000	132.380	.	.	22.500	90.000	112.500
Yekün	442.875	.	96.950	539.825	.	.	65.600	507.745	573.345

⁴⁶ Aslında 1.459 olmalıdır.

Türü	Mekâtib						Şâkirdân						Müstahdemîn									
	Leyfî			Nehâri			Yekûn		Leyfî		Nehâri		Yekûn		Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare			Hademe			Yekûn	
	Zükûr	İnâs	Muhtelit	Zükûr	İnâs	Muhtelit	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Ricâl	Nisâ	Ricâl	Nisâ	Ricâl	Nisâ	Yekûn	
Mekâtib-i Ecnabiyye Yekûn	35	33	9	93	54	73	297	3.134	5.564	14.059	11.741	34.498	1.059	607	44	15					1.725	
Taşrada Yekûn Umumisi	86	44	9	4.928	702	4.987	10.756	7.865	6.238	363.958	133.791	511.852	17.060	2.673	678	94					20.505	

Türü	Tahsîsât-ı Seneviyye				Vâridât-ı Seneviyye			
	Heyet-i Tedrîsiyye ve İdare	Hademeye	Masârif-i Müteferrika	Yekûn	Evkaf	Talebe Ücretinden	Menba'-ı Sâireden	Yekûn
Mekâtib-i Ecnabiyye Yekûn	1.754.753	19.200	817.497 ⁴⁷	2.591.450 ⁴⁸		899.900	1.705.070	2.604.970
Taşrada Yekûn Umumisi	30.029.714	235.391	5.562.312	35.827.417	1.673.660	5.576.160	16.591.156	35.388.682

⁴⁷ Aslında 818.497 olmalıdır.

⁴⁸ 2.592.450 olması gerekir.

